

**Onderzoeksprotocol
Rekenkamer Waterschap
Amstel, Gooi en Vecht**

Datum
25 januari 2024

Contactpersoon
Saskia Kunst
Saskia.kunst@agv.nl

Doorkiesnummer
06 12657862

Vastgesteld door de Rekenkamer AGV in haar vergadering van 25 januari 2024

1. Inleiding

De Rekenkamer Amstel, Gooi en Vecht bestaat uit drie externe leden, waaronder de voorzitter, en een secretaris.

Missie

De Rekenkamer levert met haar onderzoeken een constructieve bijdrage aan de kwaliteit van de besluitvorming door het Algemeen bestuur van het waterschap Amstel, Gooi en Vecht. En versterkt de kaderstellende en controlerende rol van het Algemeen bestuur.

De Rekenkamer werkt vanuit een positief kritische houding ten opzichte van het Algemeen bestuur, met zowel aandacht voor wat goed gaat als wat verbetering behoeft.

1.1 Taken en Doelstelling

De Rekenkamer toetst het beleid van waterschap Amstel, Gooi en Vecht (AGV) op drie onderdelen:

1. Voldoet het beleid en de uitvoering van het beleid aan wettelijke kaders en regelgeving (Rechtmatigheid)
2. Verloopt de voorbereiding en uitvoering van het beleid efficiënt (Doelmatigheid)
3. Worden de beoogde effecten van het beleid daadwerkelijk behaald (Doeltreffendheid)

Om het rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid van het beleid te kunnen beoordelen, voert de Rekenkamer onderzoeken uit die inzicht bieden in de prestaties van AGV en formuleert conclusies en aanbevelingen op basis van die onderzoeken. De Rekenkamer rapporteert aan het Algemeen bestuur.

1.2 Onderzoeksprotocol

De richtlijnen die de Rekenkamer hanteert bij het uitvoeren van onderzoeken zijn vastgelegd in dit protocol om de kwaliteit van onderzoek te waarborgen en om het onderzoeksproces goed te laten verlopen. Dit protocol geeft ook inzicht in de werkwijze van de Rekenkamer en draagt bij aan de transparante sfeer waarin de Rekenkamer haar taak uitoefent.

Dit protocol kan worden aangepast als ontwikkelingen of omstandigheden daartoe aanleiding geven.

Bij haar onderzoek hanteert de Rekenkamer de volgende drie uitgangspunten:

1. Betrouwbaar en volledig bij het verzamelen van feiten (Zorgvuldigheid)
2. Onafhankelijke en gedegen analyse van de feiten (Objectiviteit)
3. Beoordeling van gegevens aan de hand van een normenkader (Transparante oordeelsvorming)

Datum
25 januari 2024

Pagina
3 van 9

De Rekenkamer houdt zich aan de regels van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Bij de start van elk onderzoek worden met het onderzoeksbureau dat het onderzoek gaat uitvoeren afspraken gemaakt hoe gegevens (bijvoorbeeld uit interviews) verwerkt worden.

2. Onderwerpselectie

2.1 Genereren onderzoeksonderwerpen

De Rekenkamer heeft een onafhankelijke positie, bepaalt zelf welke onderwerpen onderzocht worden en hoe een onderzoek wordt ingericht. Het Algemeen bestuur, het Dagelijks bestuur en derden kunnen de Rekenkamer vragen een bepaald onderwerp te onderzoeken, via een gemotiveerd verzoek aan de secretaris. De Rekenkamer beslist of de onderzoekssuggesties worden overgenomen. Mogelijk wordt de verzoeker om een toelichting gevraagd.

De Rekenkamer laat zich niet alleen leiden door verzoeken, maar houdt zelf actief bij welke thema's er spelen binnen AGV. Hiervoor maakt de Rekenkamer gebruik van officiële stukken zoals bestuursstukken en beleidsdocumenten, begroting en jaarrekening. De Rekenkamer oriënteert zich ook via andere bronnen zoals interviews, internet, (lokale) kranten en vakbladen op haar werkterrein en dat van andere rekenkamers. De Rekenkamer houdt een groslijst bij van mogelijke onderzoeksonderwerpen.

Naast uitgebreide onderzoeken kan de Rekenkamer ook op andere wijze onderzoeksvragen behandelen, bijvoorbeeld in de vorm van een (korte) analyse.

2.2 Selectiecriteria

Met inachtneming van de beschikbare capaciteit wil de Rekenkamer met haar onderzoeken en zo groot mogelijke bijdrage leveren aan de doelstelling van de Rekenkamer.

De Rekenkamer hanteert de volgende criteria bij de prioritering van haar onderzoeken:

De onderwerpen van onderzoek

- Gaan over zaken die door het Waterschap te beïnvloeden zijn
- Zijn maatschappelijk relevant

- Hebben een financieel belang
- Sluiten aan op visie, doelen en beleidsprioriteiten van het waterschap
- Hebben politiek/bestuurlijk belang
- Leveren bruikbare leereffecten op voor het Algemeen bestuur en de uitvoerende organisatie

Datum
25 januari 2024

Pagina
4 van 9

3. Onderzoek

3.1 Soorten onderzoek

De Rekenkamer doet onderzoek naar de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van het voorgenomen of gevoerde beleid van het Waterschap.

Onderwerpen kunnen zowel terugkijkend (ex post of ex durante) of vooruitkijkend (ex ante) onderzocht worden.

Binnen de categorieën doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid zijn vele variaties en combinaties mogelijk; nadruk kan liggen op onderdelen van beleidsprocessen zoals bijvoorbeeld besluitvorming, beleidsdoelstellingen, informatievoorziening, kosten of maatschappelijke effecten.

De Rekenkamer onderscheidt twee typen onderzoek

1. *Rekenkamerbrief*

Een rekenkamerbrief vraagt relatief beperkte onderzoeksinzet en is gericht op het verkennen of benoemen van concrete leerpunten. Hiermee kan de Rekenkamer flexibel inspelen op ontwikkelingen en vragen vanuit het Algemeen bestuur of de samenleving. Door de afgebakende reikwijdte en diepgang kan er in beperkte tijd een analyse met deugdelijke bevindingen worden gepresenteerd.

2. *Rekenkamerstudie*

Een studie vraagt grotere onderzoeksinzet en is gericht op een zo precies mogelijke weergave van een feitelijke situatie en het formuleren van aanbevelingen vanuit een gedegen analyse van oorzaken achter geconstateerde problemen. De Rekenkamer kondigt een studie formeel aan bij het bestuur en deelt het onderzoeksplan.

3.2 Plan van aanpak

Nadat een onderzoeksonderwerp is vastgesteld, stelt de Rekenkamer na vooronderzoek en analyse van relevante documenten een plan van aanpak op. Ook kan de Rekenkamer verkennende gesprekken met sleutelpersonen voeren.

Plan van aanpak bevat doorgaans:

A. Wat willen we bereiken?

1. Aanleiding en achtergrond onderzoeksvraag

2. Doel van het onderzoek
- B. Wat willen we weten?
  3. Centrale vraag en deelvragen
  4. Omschrijving normenkader
- C. Hoe komen we dat te weten?
  5. Globale onderzoeksopzet en keuze onderzoeksinstrumenten
  6. Organisatie: tijdpad, inhuur externe expertise en kosten

Datum
25 januari 2024

Pagina
5 van 9

Het plan van aanpak wordt met (een delegatie van) het Algemeen bestuur doorgesproken. Aanvullingen of suggesties vanuit het Algemeen bestuur kunnen worden meegenomen in de onderzoeksopzet, indien de Rekenkamer daartoe besluit. De Rekenkamer stelt het plan van aanpak vast, waarna de definitieve versie ter kennisneming aan het Algemeen bestuur gestuurd wordt, met cc naar Dagelijks Bestuur. De Rekenkamer kondigt het onderzoek aan op haar website.

Gaandeweg het onderzoek kan indien nodig de onderzoeksopzet worden aangepast. Bij substantiële wijzigingen in de onderzoeksopzet of het plan van aanpak wordt dit meegedeeld aan het Algemeen bestuur en het Dagelijks bestuur.

3.3 Jaarplan en tussentijdse verzoeken

Op basis van het meerjarenprogramma stelt de Rekenkamer het onderzoeksplan voor het komende jaar vast. Het programma wordt ter kennisneming aan het Algemeen bestuur gestuurd en gepubliceerd op de website. Binnen het programma wordt ruimte geboden voor ad hoc onderzoeken naar aanleiding van de actualiteit.

4. Start van het onderzoek

De secretaris treedt op als aanspreekpunt voor elk onderzoek, is actief betrokken bij (de voortgang van) lopende onderzoeken en is klankbord voor de Rekenkamer.

5. Samenwerken met externen

Doorgaans wordt een onderzoeksbureau ingehuurd voor de uitvoering van het onderzoek.

Op basis van het plan van aanpak wordt meerdere bureaus gevraagd om een offerte. Bij de offerteaanvraag wordt dit onderzoeksprotocol meegestuurd. De Rekenkamer kiest uit de ontvangen offertes maximaal drie offertes die qua opzet, uitwerking en budget de intentie van de Rekenkamer met het onderzoek het dichtst benaderen. Deze offererende

bureaus worden uitgenodigd voor een gesprek / presentatie, waarna de Rekenkamer haar keuze bepaalt.

De Rekenkamer volgt de inkoop- en aanbestedingsregels van Stichting Waternet. De opdrachtverlening aan een extern bureau vindt plaats onder de voorwaarden van de Rekenkamer.

Datum
25 januari 2024

Pagina
6 van 9

De Rekenkamer toetst de offerende bureaus op mogelijke belangenverstrengeling door uitdrukkelijk te vragen naar eerdere werkrelaties tussen het betreffende bureau en AGV en Waternet. Indien er sprake is van een risico, wordt de opdracht niet verstrekt.

De eindverantwoordelijkheid, de regie over het onderzoek en het uitbrengen van de rapportage liggen bij de Rekenkamer. Belangrijke beslissingen over inrichting, voortgang, conclusies en aanbevelingen worden door de Rekenkamer genomen.

De secretaris van de Rekenkamer is het aanspreekpunt voor het externe bureau en bewaakt de voortgang van het onderzoek en de kwaliteit van de rapportage.

Van het bureau wordt verwacht dat het zich aan dit onderzoeksprotocol houdt.

Het onderzoeksbureau heeft tijdens het onderzoek dezelfde toegang tot informatie als de Rekenkamer.

6. Voortgang en dossiervorming

6.1 Voortgang

- De Rekenkamer houdt een dossier bij over het onderzoek
- Interviewverslagen worden door de onderzoekers ter accordering aan de geïnterviewden voorgelegd
- Rapportages zijn in principe openbaar

Bij samenwerking met een extern bureau gelden de volgende aanvullende regels:

- Het onderzoeksbureau rapporteert periodiek aan de secretaris over voortgang en urenbesteding. Hierover worden bij de opdrachtverstrekking afspraken gemaakt
- Het onderzoeksbureau legt interviewformats voor aan de Rekenkamer
- De leden van de Rekenkamer en de secretaris kunnen indien zij dat wensen, deelnemen aan of toehoorder zijn bij interviews of besprekingen van de onderzoekers met experts van binnen en buiten Waternet/ Waterschap AGV
- De Rekenkamer krijgt beschikking over het gehele onderzoeksdossier

- Het onderzoeksbureau neemt geen contact op met derden over het onderzoek of de onderzoeksresultaten zonder medeweten van de Rekenkamer
- Alle externe communicatie tijdens en na het onderzoek verloopt via de Rekenkamer; verzoeken van derden worden doorverwezen naar de Rekenkamer

Datum
25 januari 2024

Pagina
7 van 9

Het onderzoeksdossier bestaat in ieder geval uit:

1. Plan van aanpak en schriftelijke correspondentie hierover
2. Offertes van onderzoeksbureaus (indien van toepassing)
3. Opdrachtverlening aan onderzoeksbureau (indien van toepassing)
4. Alle gespreksverslagen
5. Alle tussentijdse notities (dataverzameling en analyse)
6. Eindrapport
7. Schriftelijke stukken inzake ambtelijk wederhoor
8. Inhoudelijke reactie Dagelijks bestuur
9. Nawoord Rekenkamer
10. Aanbiedingsbrief Algemeen bestuur
11. Persberichten die in het kader van het onderzoek zijn uitgebracht
12. Verslagen van de voortgangsbesprekingen van de Rekenkamer
13. Verslagen van de behandeling in de Commissie van Advies

7. Rapportage

Uitgangspunt bij de rapporten is transparantie. Het moet volstrekt helder zijn hoe de Rekenkamer tot haar eindoordeel is gekomen. In de rapportage wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen normen (criteria), bevindingen, conclusies en aanbevelingen.

Als er in het rapport aan een bepaald document of gesprek wordt gerefereerd, wordt de bron hiervoor vermeld.

Een rapportage van de Rekenkamer bevat de volgende onderdelen:

- Samenvatting
- Vraagstelling en achtergronden
- Opzet
- Feitenrelaas en analyse
- Normenkader
- Conclusies
- Beoordeling
- Bestuurlijke nota van bevindingen
- Aanbevelingen
- Bestuurlijke reactie Dagelijks bestuur
- Nawoord Rekenkamer
- Bijlagen – bronnen – lijst geïnterviewden; documenten en literatuur

De Rekenkamer streeft ernaar heldere en bondige rapporten te presenteren. Achtergrondinformatie wordt waar mogelijk in bijlagen gegeven.

Datum
25 januari 2024

Pagina
8 van 9

De Rekenkamer is eindverantwoordelijk voor de rapportages. Daarom zijn de rapporten herkenbaar als rapporten van de Rekenkamer. Als het onderzoek mede is uitgevoerd door een extern bureau, wordt dit bureau vermeld.

De Rekenkamer formuleert zelf haar aanbevelingen aan het Algemeen bestuur.

8. Zienswijzen

De verordening op de Rekenkamer bepaalt dat betrokkenen hun zienswijzen op het conceptrapport kenbaar kunnen maken. Hierbij maakt de Rekenkamer onderscheid tussen een technische en een bestuurlijke reactie.

8.1 Ambtelijk wederhoor (technische reactie)

Ambtelijk wederhoor betekent dat de (ambtelijk) betrokkenen de concept rapportage kunnen controleren op feitelijke onjuistheden. De betrokken medewerker krijgt minimaal twee weken de tijd om zijn commentaar aan de Rekenkamer kenbaar te maken. De Rekenkamer bepaalt wie als betrokken wordt aangemerkt. Aangetoonde feitelijke onjuistheden worden in de concept rapportage aangepast.

8.2 Bestuurlijk wederhoor

Het definitieve rapport, inclusief conclusies en aanbevelingen wordt voorgelegd aan het Dagelijks bestuur voor bestuurlijk wederhoor. Hiervoor geldt een termijn van drie weken, tenzij de Rekenkamer meent dat er valide redenen zijn om hiervan af te wijken.

Naar aanleiding van de bestuurlijke reactie stelt de Rekenkamer een nawoord op.

De rapportage wordt, inclusief de bestuurlijke reactie van het Dagelijks bestuur en het nawoord van de Rekenkamer aan het Algemeen bestuur aangeboden. Het rapport wordt vergezeld van een aanbiedingsbrief waarin wordt ingegaan op doel, inhoud en resultaten van het onderzoek en de aanbevelingen van de Rekenkamer. De Rekenkamer presenteert haar onderzoek, bevindingen en aanbevelingen aan het bestuur.

9. Publicatie en publiciteit

De Rekenkamer kan een persbericht sturen wanneer de rapportage aan het Algemeen bestuur wordt aangeboden. Dit kan zo nodig in overleg met de

afdeling communicatie. Het rapport wordt gedeeld met alle betrokkenen en belangstellenden. Rapport en persbericht (indien aanwezig) worden gepubliceerd op de website van de Rekenkamer.

De voorzitter van de Rekenkamer is de woordvoerder en staat de media te woord. De Rekenkamer kan besluiten een persconferentie te houden.

Datum
25 januari 2024

Pagina
9 van 9

Natraject

Na afloop van elk onderzoek vindt een evaluatie plaats, waarin door de Rekenkamer en eventueel het externe bureau wordt teruggekeken en nagegaan op welke onderdelen verbeteringen mogelijk zijn.

Desgewenst kan de Rekenkamer anderen bij de evaluatie betrekken.

De evaluatie wordt vastgelegd in een evaluatienotitie, die wordt toegevoegd aan het onderzoeksdossier.